

Kad je u pitanju ljudski život

Torpedni čamci i njihovi putevi izgledaju mali, beznačajni — u poređenju sa velikim ratnim brodovima. Bijele zimske magle učine da i to isčezne pred očima ljudi na obali. Tako često ostaju nepoznati likovi koji svakodnevno promiču njihovim uskim i niskim drvenim palubama.

Poručnik korvete Stevan Jakovljević, izvadi iz džepa savijenu plavu kovertu i spretno je otvori. U rukama na buri mu zaleprša list papira, kao živ . . .

Gledao je neko vrijeme za kurirom koji mu je maločas predao pismo, kako se brzim koracima udaljuje obalom izbjegavajući ogromne valove koji su udarali o lukobian. A onda, svoj blagi pogled upravi na pučinu. More je bilo nemirno, čitava brda tamnosive i modre vode dizala su se iz dubine mora, padala, sudarala se, lomila i nestajala . . . Sjeti se naređenja koje mu je bilo u ruci. Pogledom prelete preko njegova sadržaja:

»Odmah isplovite za Vis. U pitanju su dva ljudska života. Potrebna im je brza pomoć. Hidroavion zbog buce i ne vremena ne može poletjeti. Bolesnike prevezite za Split«.

Poručnik korvete još jednom pogleda to razbješnjelo more, još jednom mu bura strese kosti, a studen mu se uvuče u svaku poru života.

— Brrr . . . — procijedi on kroz zube. — Ne će biti lako, ne! Da li će mornari izdržati? Da li ćemo uopće uspjeti stići do Splita i spasiti bolesnike? — pitao je samog sebe.

Ipak, vjerovao je u sebe, u brod, u svoju posadu. To ga još više ohrabri. I zato krenu sigurnim korakom ka brodu koji je u luci »plesao«.

U maloj prostoriji bilo je toplo i prijatno. Mornari su se udobno osjećali pored razbuktales peći. Razgovarali su, smijali se . . . Pao bi po koji vic ili doživljaj sa odsustva ili izlaza. Dvojica su igrali šah.

Mornar Zvonimir Malovan, motorista stajao je pored prozora i osluškivao fijuk vjetra.

— Uh, drugovi, kakvo gadno vrijeme. Pasje vrijeme, bogami! Hu! — huknu. — Svaka čast onome ko se sada brodom nađe na pučini! Vala, ne bih se ni za kakve pare usudio da isplovim . . . Vidite samo kako more bjesni . . .

Njegove riječi prekide zavijanje sirene sa torpednog čamca.

Mornari skočiše. Pogledaše jedan drugoga, kao da su se pitali: »Šta je sada ovo?«

Prvi je izašao upravo upravo Zvonimir, a za njim napustiše prostoriju mornari Stjepan Đurašek, Besim Hadiefendić i Martin Milenković. Ostadoše nedopuštene cigarete, tek započeta partija šaha, nedovršeni vicevi.

Kad su stigli do broda, primjetiše na komandnom mostu komandanta u kišnom odijelu, spremnog za vožnju.

— Pripremi brod za isplovljenje! — dočeka ih naređenje, umjesto dobrodošlice.

Niko nije ništa pitao. Znali su i osjećali šta ih u nekoliko narednih sati očekuje.

Motori zabrujaše. Predmeti koji mogu da padnu u more sklanjaju se sa palube ili učvršćuju morskim vezom.

Ubrzo isplovismo.

Mornari su na svojim mjestima. Iza lukobrana, brod se baci u naručje razbješnjelog mora. Torpedni čamac se propinjao na valovima. Vjetar skida vrhove valova i pretvara ih u pjenu. Ta uskipjela masa prelijeva se preko palube kao da je i nema.

Jedino što je u toj tami pomahnitale stihije bilo nešto sigurno i ohrabrujuće to je povremeni bljesak svjetionika ispred pramca broda.

Iako vozimo uz samu obalu, svi smo mokri »kao miševi«.

Vodnik Tomislav Ivanović, za komilom više ne može da izdrži od zime. Prsti su mu pomodriili, poprinnivši boju mora . . . Zamjenjuje ga vodnik Dražisa Marković, komandir petog boračkog odjeljka.

Komandant napreže pocrvenjele oči i osmatra. Ne pušta komandni most. Iz rta pojavi se svjetlo. To je Vis.

— Pripremi vez pramcem na obalu! — naređuje komandant.

Posada oživi. Sve je spremno za pristajanje. Bacala su već u rukama spretnih mornara.

Između dva naleta vjetra, na obali primjećujemo zbijenu grupu ljudi i sanitetsko vozilo.

U očima tih ljudi koji su sa nestrpljenjem osmatrali horizont na ulasku u luku, čita se izraz uzbuđenja, a u istima i radost što su spasioci stigli na vrijeme.

— Gdje su bolesnici? — pita komandant.

— Ovdje . . . odgovoriše glasom koji je podrhtavao.

Ubrzo su bolesnici ukranci i brižljivo smješteni u utrobu broda. Jednom je puklo slijepo crijevo, a drugom su obje ruke bile polomljene.

— Druže komandante, ja sam brat bolesnika kome je puklo slijepo crijevo — izdvoji se iz tame visoka prilika. — Ja . . . ja ne znam kako da zahvalim vama i vašim mornarima . . . Kada smo izgubili svaku nadu vi ste stigli. Vi ste naši spasioci, hvala vam . . .

— Ništa, ništa . . . To je naša dužnost — prekide ga komandant. — U nevolji treba pomoći. Konačno, tu su u pitanju dva ljudska života.

— Zovem se Frane . . . Frane Jurašić . . . Ovo neću nikada zaboraviti . . .

Ponovo se oglasi komandantova zviždaljka.

Brod se otisnu od obale. Reflektor je osvijetljavao izlaz iz luke.

»Da li ćemo stići na vrijeme? — O tome je mislio svaki član posade. A vrijeme je bilo protiv nas. U jednom trenutku sa pramca se pruži ogromni val i prekrije cio brod. Torpedni čamac kao da se strese, izroni iz vala i nastavi vožnju.

Hladnoća je nemilosrdna. Na palubi se već uhvatio led. Na nama kišna odijela i bunde postaju sve kruće i tvrde. Sve se na nama sledilo.

Vodnik Dražisa Marković ne osjeća da rukama drži kormilo. Traži zamjenu. Na njegovo mjesto dolazi vodnik Milan Milutinović.

Sa svakim postajem i potresom broda iz prostora dopire jauk bolesnika. To nam srca para. Htjeli bi da im pomognemo, a nemoćni smo.

Ranjenik traži vode. Mornar Besim Hadiefendić je pored njih u ulozu bolničara.

U tom trenutku, ispred pramca broda, ugledasmo Split-ska Vrata i povremeni bljesak svjetionika.

Dok smo se kasnije, u povratku, probijali kroz buru, na pučini smo primili telegram.

Bolesnici su dobro i pozdravljaju vas. Zahvaljuju se na pomoći.

Naša se premrzla lica razvukoše u osmjeh zadovoljstva i ponosa. Ljepšu nagradu nismo ni tražili.

